

Glada doktörer i Bro. Tre av vårdcentralens fem läkare. Från vänster chefen Inger Steen, Prudencia Díez och Lars Forssell, som tycker att det skapas ett helt annat engagemang när alla är engagerade även i vårdcentralens ekonomi.

Fler läkartjänster och nöjda patienter på Bro vårdcentral

Vårdcentralen i Bro privatiserades för snart två år sedan efter att ha varit nedläggningshotad. Tack vare en bra uppgörelse med landstinget finns idag fler läkare. Men det hade varit enklare om de kunnat få bättre arbetsvillkor utan att privatisera, tycker chefen Inger Steen.

■ Efter snart två års erfarenhet av företagande säger Inger Steen:

– Det är roligt. Det känns bra. Men det kräver att man har tid och energi utöver det vanliga. Vi har gjort allt själva. Det är inspirerande att lära sig nya saker utanför läkaryrket. Bro-befolkningen är

jättenöjd. Idag kom en patient med en stor gryta ärtsoppa och bjöd hela personalen på lunch.

Inger Steen hade jobbat i Bro sedan 1984. Hon slutade i mars 1999. Hon orkade inte vara kvar. En av fyra läkare fattades på vårdcentralen och det gick inte att få vikarier. Samtidigt blev arbetsuppgifterna fler. Droppen som fick bägaren att rinna över var när Inger Steen också beordrades fara till Kungsängen och gå rond på ett sjukhem där.

– Det kändes fel. Vi var underbemannade men vårdcentralen i Kungsängen hade full bemanning.

Inger Steen sa upp sig. Då ville inte de två andra läkarna heller vara kvar och

»Vi är för all mångfald«

Ralph Lédel (m), ordförande i landstingsstyrelsen, är nöjd med de senaste årens privatiseringar.

■ – Det är mycket bra. Vi är för all mångfald i nuvarande landstingsledning.

Vad anser du om SSSOs beslut att upphandla hela primärvården under mandatperioden?

– Alla våra sjukvårdsområden är väldigt självständiga. De har valt den modellen och det har jag inget emot. Många vårdcentraler i SSSO har under lång tid haft stora personalproblem. En del privatiseringar har tillkommit på grund av att bråk och oenighet bland personalen

gjort att man haft svårt att rekrytera personal. När man har privatiserat har det blivit lätt att rekrytera.

Varför har ni inte valt den modellen inom hela landstinget?

– Det fanns ingen anledning till det.

Var det särskilt dålig styrning i SSSO?

– Har man svårt att rekrytera personal är det dåligt skött. Varken tjänstemän eller politiker har ansträngt sig ordentligt.

Vad tycker du om att personalen inte fått ta över i en del fall trots att de lagt ett bud.

– Ganska sunt, då har man ju lagt ett sämre bud.●

vårdcentralen stod inför ett nedläggningsshot. Det väckte opinion hos Broborna som bara hade vårdcentralen att gå till när de blev sjuka.

Politikerna lovade att vårdcentralen skulle få vara kvar och våren 1999 beslutade landstinget att ta in anbud. Personalen bestämde sig så småningom för att lägga ett bud. Inger Steen som börjat arbeta i Sundbyberg använde tillsammans med de andra läkarna sommarsemesteren för att räkna på ett bud. Budet antogs och i mars 2000 tog personalen över under namnet Hälsocentralen i Bro AB.

All personal har gått landstingets starta eget-kurs och 19 av 22 är delägare.

Fler läkartjänster nu

Nu har de råd med 4,7 läkartjänster mot tidigare 3,5 och tjänsterna är fullt bemannade. Det har också blivit fler sköterskor och sekreterare. Dessutom slapp de ansvaret för sjukhemmet i Kungsängen.

– Vi hade ett bra förhandlingsläge. Vi fick 15 miljoner men jag vet inte hur mycket mer det är än vad vårdcentralen kostade tidigare. Då fanns ingen separat budget för Bro. Men vi gick inte med på mindre. Vårt villkor var att vårdcentralen skulle fungera bättre än tidigare, annars var det ingen idé att ta över. Det var inga andra som kunde lägga ett vettigt bud. De andra hade inga läkare.

– Många tycker att vi fick mycket pengar. Men ska man få folk att jobba i primärvården måste man ha drägliga arbetsförhållanden och det hade vi inte förut. Nu har vi hamnat på en lagom nivå. Vi har inte höjt våra löner mycket, vi har anställt folk istället och tagit in vikarier när det behövs. Och vi får tag på vikarier nu. Förut ville de inte komma hit.

Har arbetsbördan ökat?

– Oh ja. Arbetsveckan är längre. Jag jobbar heltid som distriktsläkare så det blir kvällar och helger som går åt till administration. Men det är ändå roligare än förut, för vi bestämmer själva och då orkar man mer. Så är det nog för alla här, att de jobbar mer. Alla har sitt ansvarsområde och blir inspirerade av att kunna hitta nya lösningar.

Vad har blivit bättre?

– Vi kan bestämma om arbetstider, utbildningar och ledigheter. Och löner till viss del. Patienterna säger att det är en gladare stämning och bättre service.

– Själva jobbet har inte ändrat sig. Men vi har infört en astmamottagning, överviktsgrupper, diabetesgrupper, inkontinensmottagning och utökad vaccinationsmottagning. Vi har bättre kvalitet i verksamheten idag. Förut hann man bara det mest akuta.

Skulle du rekommendera andra att ta över?

– Ja, om de inte hittar en annan lösning. Hade landstinget gett oss så här många läkare och sköterskor så hade vi inte gjort det. Det hade sparat mycket energi och varit mycket enklare. Anställningsformen har ingen betydelse. Huvudsaken är att man hinner tänka efter på jobbet ibland.

Det överlägset bästa stället

Distriktsläkaren Lars Forssell anställdes i somras. Han har ett 20-tal andra vårdcentraler att jämföra med och tycker att Hälsocentralen är den överlägset bästa. Här har han kunnat starta forskningsprojekt. Det finns trygghet, långsiktighet och utrymme för idéer. På landstingsdrivna vårdcentraler har det saknats mål i verksamheten och det har brustit i både ekonomi- och kvalitetsuppföljning, anser han.

– Jag tror att landstinget skulle kunna utvecklas så här också under förutsättning att man har lite långsiktighet i den ekonomiska planeringen, att man stimulerar utveckling och inflytande från personalen.

– Intrycket är att man ger avknoppad verksamhet gynnsammare villkor. Varför kan man inte ge landstingsdriven verksamhet samma förhållanden? •

Yvonne Karlsson Lind, distriktsläkare på Hornstulls vårdcentral i Stockholm skulle ha blivit VD om personalen fått ta över vårdcentralen. Istället har hon, kollegan Bengt Jacobson och övriga läkare sagt upp sig i besvikelse. Landstinget valde vårdföretaget Curera istället, som gav ett billigare bud.

Personalens företrädare kom till korta mot ett lägre bud

När landstinget ville privatisera all primärvård i Södra Stockholms sjukvårdsområde (SSSO) gick hela personalen på Hornstulls vårdcentral ihop och la ett bud på sin arbetsplats. Men trots att politikerna uttryckligen ville premiera personaldrivna verksamheter valde beställaren ett billigare alternativ.

– Det känns som ett hån! säger Yvonne Karlsson Lind, distriktsläkare på Hornstulls vårdcentral i Stockholm.

Nu har hon och de andra läkarna där sagt upp sig. Trots att beslutet om upphandling av primärvården togs 1999 väntade personalen på Hornstulls vårdcentral till för drygt ett år sedan med att bilda ett bolag och delta i upphandlingen.

– Till att börja med så hade vi ju trott

Rättelse

Av misstag råkade en rad falla bort från krönikan i Läkartidningen nr 51–52. »Sagan om Klara-Bella Jonssons julafton« är en travesti på Tage Danielssons »Karl-Bertil Jonssons julafton«.

Olika uppfattningar om vad det får kosta

Landstingets beställare är mycket kritisk mot konsultfirman som anlitas för att hjälpa personalen i Södra Stockholms sjukvårdsområde, SSSO. Anbudet, bland andra det för Hornstulls vårdcentral, har varit alldeles för dyra, anser beställaren.

– Landstinget anlitar nu ännu en konsultfirma för resterande förhandlingar.

Anders Olsson representerar landstingets beställare och har förhandlat med anbudsgivarna i SSSO. Han är mycket kritisk till konsultfirman som landstinget erbjöd personal som velat lämna anbud.

– Jag har sett flera upphandlingar där de varit inblandade där budet hamnat fruktansvärt högt.

En av dem var Hornstulls vårdcentral (se artikeln ovan). Anders Olsson tror att de höga kalkylerna beror på att konsultfirman räknat med vinster på över 10 procent av omsättningen för de personaldrivna bolagen. Men han är delvis självkritisk och säger att det är landstingets ansvar att det inte fungerat med konsultfirman eftersom landstinget har anlitat den.

Den på landstinget som anlitat konsultfirmorna, Kjell Lundin, säger sig dock vara nöjd. Han menar att missnöjet beror på att beställaren och konsulterna har oli-

ka uppfattningar om vad saker bör kosta.

– Min uppfattning är att det beställaren vill ha kostar mer än vad man har råd med, säger han.

En annan konsultfirma har kallats in för att räkna på vad det skulle kosta att driva Hornstulls vårdcentral för ett personalföretag. Denna kom dock fram till samma nivå som den första, enligt Kjell Lundin. Nu ska emellertid de båda konsultfirmorna arbeta parallellt med de återstående personalgrupper som vill knoppa av i SSSO.

Den kritiserade konsultfirman vill inte kommentera denna artikel utan hänvisar till sin uppdragsgivare. •